

Å drepe et barn – Norsk/religion og etikk

RELIGION OG ETIKK

Overordnet del

Menneskerettighetene har sitt grunnlag i menneskeverdet og er en viktig del av fundamentet for rettsstaten. De bygger på universelle verdier som gjelder for alle uansett hvem de er, hvor de kommer fra, og hvor de befinner seg. Barnekonvensjonen er en del av menneskerettighetene og gir barn og unge et særlig vern. Opplæringen må være i samsvar med menneskerettighetene, samtidig som elevene skal tilegne seg kunnskap om menneskerettighetene.

Mennesker er sårbare og feilbarlige. Tilgivelse, nestekjærlighet og solidaritet er nødvendig for at mennesker skal vokse og utvikle seg. Den enkeltes personlige overbevisning og samvittighet skal tas på alvor slik at alle kan tenke, tro og ytre seg fritt. Elevene skal selv bidra til å ivareta menneskeverdet og reflektere over hvordan de kan forhindre at det krenkes.

Om faget

Kjerneelement i faget - Etisk refleksjon

Elevene skal kunne identifisere etiske dilemmaer og drøfte moralske spørsmål ved hjelp av egen erfaringsbakgrunn, evne til innlevelse og ulike etiske modeller og begreper. Etisk refleksjon gir mulighet til å håndtere store og små spørsmål, konflikter og utfordringer med betydning for skolesamfunnet, hverdagslivet og det globale samfunnet. Filosofiske tenkemåter gir elevene redskaper til å analysere argumentasjon og påstander.

Grunnleggende ferdigheter - Å kunne skrive

Å kunne skrive i religion og etikk betyr å kunne gjøre rede for og drøfte faglige emner tilpasset ulike oppgaver innen religion-, livssyn og etikk. Videre innebærer det å kunne problematisere faglige begreper og temaer, å kunne bygge opp en helhetlig etisk argumentasjon og å vurdere egen læring i arbeid med tekster. Å kunne skrive i religion og etikk innebærer dessuten å kunne bruke kilder på en kritisk og etterprøvable måte.

Kompetansemål

- undre seg og reflektere over eksistensielle spørsmål og svar
- analysere og drøfte ulike former for etisk argumentasjon
- identifisere og drøfte etiske problemstillinger i tilknytning til mellommenneskelige relasjoner og identitet

NORSK

Overordnet del

I undervisningen må de grunnleggende ferdighetene ses både i sammenheng med hverandre og på tvers av fag. De grunnleggende ferdighetene hører hjemme i alle fag, men fagene spiller ulike roller i utviklingen av de forskjellige ferdighetene.

Om faget

Kjerneelement i faget -Tekst i kontekst

Elevene skal lese tekster for å oppleve, bli engasjert, undre seg, lære og få innsikt i andre menneskers tanker og livsbetingelser. Norskfaget bygger på et utvidet tekstbegrep. Dette innebærer at elevene skal lese og oppleve tekster som kombinerer ulike uttrykksformer. De skal utforske og reflektere over skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk, på svensk og dansk, og i oversatte tekster fra samisk og andre språk. Tekstene skal knyttes både til kulturhistorisk kontekst og til elevenes egen samtid

Kompetansemål

Vg1

- lese nyere skjønnlitteratur på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk og andre språk, og gjøre rede for tema og språklige virkemidler
- kombinere virkemidler og uttrykksformer kreativt i egen tekstskaping
- skrive fagartikler der eleven greier ut om og drøfter norskfaglige eller tverrfaglige tema

Vg 2

- skrive fagartikler der eleven gjør rede for og drøfter tekster i kontekst
- bruke kunnskap om grammatikk, tekst og sjanger til å utvikle egne tekster

Refleksjoner til teksten – et eksempel

Teksten til «Å drepe et barn» er skrevet på 1940 tallet. Selv om den er skrevet i en annen tid, i et annet land og på et annet språk, så taler den umiddelbart til oss på en ærlig, ren og hjerteskjærende måte. Ingen kan lese novellen uten å kjenne på mange følelser. Novellen beskriver med enkle ord de raske øyeblikk fra gjennomstrømmende glede, til desperasjon og bitter sorg. Vil teksten fortelle oss at vi ikke må ta lykken og gleden for gitt? Den korte novellen omhandler ikke navngitte personer vi får et forhold til. Likevel føler vi karakterenes indre. Offeret er et barn. Vi får ikke vite noe mer om barnet enn at det er glad og bekymringsløst. Det settes i kontrast mot noen få voksenpersoner. Disse personene er også relativt fremmedgjort i teksten. Som leser blir vi egentlig ikke kjent med noen av dem. Men, vi blir kjent med deres oppfatning av at livet plutselig endrer seg i løpet av noen sekunder. Vi kan føle gleden før ulykken, bekymringsløsheten og friheten. Barnet, moren og mannen lever alle fryktløse og kjenner på en lykke. Livet og lykken tas for gitt. Selve ulykken blir knapt beskrevet, snarere konstatert. Den er uunngåelig og kommer så raskt. Trafikkulykken skjer kanskje så raskt i fortellingen slik trafikkulykker skjer i virkeligheten. Som leser tenker vi «hvis hun bare» eller «hvis jeg bare». Kontrasten til de lykkelige øyeblikkene før ulykken gjør at vi kjenner langt mer på følelsene som strømmer på etter at ulykken har skjedd. Vi kjenner på desperasjonen i morens uttrykk når hun ser sitt døde barn. Inne i oss gråter vi for henne fordi vi vet at hennes liv er ødelagt for alltid. Det finnes ingen trøst i denne verden som kan veie opp for tapet av datteren. Vi føler også med mannen i bilen som for et øyeblikk siden kjente på sin lykke, før han finner sitt liv i grus og vet at det aldri kan heles igjen. Vi føler alle disse tingene fordi vi som leser umiddelbart tenker: Hva om det var mitt barn? Hva om jeg kjørte den bilen?

Spørsmål til refleksjon

1. Hvorfor kan novellen oppleves som relevant i dag?
2. Drøft hva novellen vil fortelle oss.
3. Hvilke tanker om risiko, etikk, ansvar, trafikk, fart og oppmerksomhet gjør du deg?
4. Reflekter over bruken av kontraster i teksten?
5. Hva forteller novellen oss om trafikken?
6. Diskuter hva grunnen til at denne novellen er så populær å bruke i undervisningssammenheng?

Vurdering underveis

Overordnet del

Menneskerettighetene har sitt grunnlag i menneskeverdet og er en viktig del av fundamentet for rettsstaten. De bygger på universelle verdier som gjelder for alle uansett hvem de er, hvor de kommer fra, og hvor de befinner seg. Barnekonvensjonen er en del av menneskerettighetene og gir barn og unge et særlig vern. Opplæringen må være i samsvar med menneskerettighetene, samtidig som elevene skal tilegne seg kunnskap om menneskerettighetene.

Mennesker er sårbare og feilbarlige. Tilgivelse, nestekjærlighet og solidaritet er nødvendig for at mennesker skal vokse og utvikle seg. Den enkeltes personlige overbevisning og samvittighet skal tas på alvor slik at alle kan tenke, tro og ytre seg fritt. Elevene skal selv bidra til å ivareta menneskeverdet og reflektere over hvordan de kan forhindre at det krenkes.

I undervisningen må de grunnleggende ferdighetene ses både i sammenheng med hverandre og på tvers av fag. De grunnleggende ferdighetene hører hjemme i alle fag, men fagene spiller ulike roller i utviklingen av de forskjellige ferdighetene.

Fag	Om faget	Kompetansemål	Kjennetegn	Høy måloppnåelse
Norsk	<i>Kjerneelement i faget</i> - Tekst i kontekst	Vg1 <ul style="list-style-type: none"> lese nyere skjønnlitteratur på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk og andre språk, og gjøre rede for tema og språklige virkemidler kombinere virkemidler og uttrykksformer kreativt i egen tekstskaping skrive fagartikler der eleven greier ut om og drøfter norskfaglige eller tverrfaglige tema Vg 2 <ul style="list-style-type: none"> skrive fagartikler der eleven gjør rede for og drøfter tekster i kontekst bruke kunnskap om grammatikk, tekst og sjanger til å utvikle egne tekster		